

Utbildningsinspektion i grundskolan Råå Södra skola

UTBILDNINGINSPEKTIONENS SYFTE

Skolverkets utbildningsinspektion skall bidra till kvalitetsförbättring genom att bedöma hur verksamheterna arbetar i riktning mot de nationella målen för förskoleverksamhet, skolbarnsomsorg, barn- och ungdomsutbildning och vuxenutbildning. En väsentlig del i inspektionen är att granska kvalitetsarbetet och förmågan att utveckla den egna verksamheten.

Inspektionens inriktning

Inspektionsutredningen har inriktats mot sju områden. De är särskilt väsentliga för att säkra att alla barn, elever och vuxenstuderande får den omsorg och utbildning som de har rätt till enligt nationella bestämmelser. De sju områdena, som granskats utifrån flera olika aspekter och frågeställningar, är:

Resultaten:

1. Normer och värden
2. Kunskaper

Verksamheten:

3. Arbetsmiljö och delaktighet
4. Pedagogisk verksamhet och undervisning
5. Styrning, ledning och kvalitetsarbete

Förutsättningarna:

6. Tillgång till omsorg, pedagogisk verksamhet och utbildning
7. Resurser

I denna rapport behandlas i första hand förhållanden som avviker positivt eller negativt från vad som förväntas i fråga om utbildningskvaliteten enligt de nationella bestämmelserna. Några aspekter behandlas dock i alla aktuella verksamheter, nämligen kvalitetsarbetet, rektorsfunktionen, personalens kompetens, läromedel och utrustning, likvärdiga möjligheter vid funktionsnedsättning, stödinsatser, arbetet med övergripande hälsomål i läroplanerna, bedömning av lärandet och betygssättningen. En helhetsbedömning och motiveringar till bedömningarna görs inom varje granskningsområde.

Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån läroplaner och författningar i övrigt. Inspektörernas sakkunskap och erfarenheter av jämförbara verksamheter är också betydelsefulla. Analyserna av den insamlade informationen syftar till att klargöra om de lokala lösningarna och systemen fungerar väl. Rapporten avslutas med en sammanfattande bedömning som utgör underlag för Skolverkets beslut angående förbättrings- och kritikområden.

Beskrivning av skolan/rektorsområdet

Råå Södra skola	Antal barn/elever
Grundskola	156
Skolbarnsomsorg	90
Förskoleverksamhet	62
Förskoleklass	26

Utbildningen vid skolan omfattar förskoleklass, grundskola med årskurs 1-6 samt skolbarnsomsorg och inom rektorsområdet finns även förskola med fyra avdelningar.

Skolans elever och pedagogiska personal arbetar i två arbetslag ett för årskurs F-3 och ett för årskurs 4-6. I varje arbetslag finns en arbetslagsledare som ingår i skolans ledningsgrupp.

Flertalet elever bor i närområdet och behov av skolskjuts finns inte. Råå är ursprungligen ett fiskeläge med bebyggelse bestående av små gatuhus i tegel. Till Råå hör också nyare bostadsområden med villor och flerfamiljshus. Traditionerna och kulturen är stark i området och en del av föräldrarna har varit elever på Råå Södra skola. De flesta familjerna är medel- eller höginkomsttagare. Det finns några enstaka elever med utländsk bakgrund och några elever som tidigare bott i utlandet och som har en annan skoltradition än den svenska.

Tidigare fortsatte eleverna till årskurs 7 på Norrehedskolan vilken kommer att läggas ner efter vårterminens slut 2004. Fr.o.m. läsåret 2004/2005 är Högastensskolan den naturliga fortsättningen men många elever väljer att fortsätta årskurs 7 på någon fristående skola i Helsingborg. En del elever väljer att byta skola tidigare än i årskurs 6 för att säkra sitt förstahandsval.

Skolan är byggd 1825 och renoverades genomgripande men varsamt för sex år sedan. Utemiljön har bra lek- och rörelsemöjligheter och den direkta närheten till havet ger skolan en unik miljö.

I likhet med övriga grundskolor i Helsingborgs kommun deltar Råå Södras rektorsområde i "Försöksverksamhet med utbildning utan timplan i grundskolan".

Genomförandet av inspektionen i Råå Södra skola

Skolverket sände den 11 november 2003 skriftlig information till kommunen om att verksamheten skulle inspekteras och om inspektionens syfte och genomförande. Inspektörsteamet med ansvar för inspektionen i Råå Södra skola har bestått av undervisningsråden Ebba Svartz och Per-Ingvar de la Motte. Besök i Råå Södra skola genomfördes den 26 och den 27 februari 2004.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna. Skolverket följer därefter upp eventuella krav på åtgärder som riktas till huvudmannen och vilka effekter i övrigt som utbildningsinspektionen leder till. Tidpunkter för uppföljningen framgår av Skolverkets beslut.

Underlag

Underlaget till denna rapport består av dels dokument från kommunen och Råå Södra skola, F-6, dels den information som samlats in vid observationer, intervjuer och samtal under besöket. Rapporten grundar sig också på annan information om kommunen och skolan som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller finns publicerat på annat sätt.

I Råå Södra skola genomfördes formella intervjuer med elever, föräldrar, pedagogisk personal, elevvårdspersonal samt rektorn. Inspektörsteamet blev guidade runt på skolan av två elever och under ca 4 timmar observerades delar av lektioner i de olika arbetslagen. I samband med dessa besök fördes även samtal med ett antal elever, pedagoger, vaktmästare och städerska.

Övrig information av betydelse för inspektionen har varit den attitydundersökning som Helsingborgs stad nyligen genomfört, Kvalitetsmätning 2003.

Bedömning

1. Normer och värden

Enligt skollagen skall utbildningen för barn och ungdom främja deras utveckling till ansvarskännande människor och samhällsmedlemmar. I läroplanerna framhålls att barnen och eleverna skall utveckla förståelse och respekt för alla människors lika värde. Skolan skall sträva efter att vara en levande social gemenskap som ger trygghet. Eleverna skall också utveckla sin förmåga att göra och uttrycka medvetna etiska ställningstaganden. Eleverna skall kunna ta ett allt större ansvar för det egna arbetet och för miljön.

Inom detta granskningsområde behandlas resultaten av arbetet för att främja vårt samhälles demokratiska värderingar och för att utveckla normer och värden enligt läroplanernas mål.

I Råå Södra Skola pågår ett arbete för att eleverna ska känna till de demokratiska principerna och arbetsformerna. I elevrådet tränas eleverna i att representera och föra sina kamraters talan. Eleverna uttrycker en vilja att påverka och förändra verksamheten i skolan men hur starkt de för fram sina idéer beror på hur lyhörd och villig läraren är att diskutera. De elever som deltog i samtalet visade förståelse för att deras synpunkter inte alltid kan tillgodoses utan menade att läraren ibland måste avgöra.

I samtalen med eleverna mötte inspektörsteamet elever med förmåga att uttrycka sig och argumentera. Eleverna kunde redogöra för sina synpunkter och visade varandra respekt i samtalen.

Det framkom att den enskilde lärarens synsätt har stor betydelse för elevernas vilja och möjlighet att ta ansvar för sin utbildning. När det gäller elevernas ansvarstagande för sin miljö kunde inspektörsteamet inte uppfatta ett gemensamt förhållningssätt hos eleverna och de vuxna på skolan. Vid inspektionstillfället rådde en viss oordning i skolans lokaler och inspektörsteamet bedömer att både vuxna och elever generellt kan ta ett större ansvar för miljön i skolan.

Råå är ett homogent bostadsområde och eleverna möter få barn och ungdomar med annan kulturell bakgrund. Det finns en medvetenhet hos elever, föräldrar och personal att detta kan vara ett problem avseende möjligheten att utveckla tolerans och förståelse för människors olikheter och lika värde. Eleverna kan definiera begreppet mobbning och uppger att det inte förekommer mobbning på skolan. Elever, föräldrar och personal upplever miljön på skolan som trygg, både fysiskt och psykosocialt. Eleverna är motiverade och känner lust att lära men inspektörsteamet får under besöket indikationer på att motivationen och lusten att lära avtar med stigande ålder.

Sammanfattningsvis utvecklar eleverna på Råå Södra skola normer, värden och förhållningssätt som ligger i linje med de nationella målen i läroplanen. En systematisk uppföljning av uppnådda resultat saknas dock. Inspektörsteamet observerade att resultaten till stor del är beroende av den enskilde lärarens arbetssätt och förhållningssätt. En samsyn och gemensamma normer på skolan är en förutsättning för att förbättra resultatet av värdegrundsarbetet. Miljön är trygg och lugn vilket ger eleverna ett lustfyllt lärande och det är av vikt att lärandet sker i sådana former att lusten att lära bibehålls genom hela skoltiden.

2. Kunskaper

Utbildningen skall ge kunskaper i vid mening, såväl fakta och förståelse som färdigheter och förmåga att exempelvis utvärdera sitt eget lärande och att arbeta självständigt. Skolan skall sträva efter att varje elev tillägnar sig kunskaper inom utbildningens ämnesområden och kurser men även utvecklar en tillit till sin egen förmåga och en nyfikenhet och lust att lära. Målen för lärandet anges närmare i de nationella läroplanerna och i kursplanerna.

Inom detta område granskas resultaten av det pedagogiska arbetet.

För att tydliggöra målen för utbildningen har personalen tagit fram progressionsplaner, de så kallade "Skeppen", utifrån de nationella kursplanerna. Det finns också blanketter för att eleverna ska kunna sätta personliga mål och för att kunna följa upp och utvärdera sitt arbete. Progressionsplanerna är inte kända av alla elever däremot finns en större kunskap hos eleverna om de personliga målen. I samtalen med föräldrar och lärare framkom att alla lärare inte använder progressionsplanerna för att tydliggöra kunskapsmålen. Tillhörande blanketter för elevens personliga mål och utvärdering används likaså inte i alla klasser.

Inspektörsteamet såg exempel på elever med förmåga att arbeta såväl självständigt som tillsammans med andra. Enligt personalen har eleverna lättare att arbeta självständigt än tillsammans med andra.

För att följa elevernas kunskapsutveckling använder skolan diagnostiska prov och de nationella ämnesproven i skolår 5. Resultatet på de nationella ämnesproven i skolår 5 vårterminen 2003 var goda. 96 procent av eleverna nådde målen i svenska och matematik och 94 procent nådde målen i engelska. Det goda resultatet menar lärarna bland annat beror på föräldrarnas engagemang och studieintresse. Föräldrarna anser att eleverna är långt framme i sin kunskapsutveckling.

Sammanfattningsvis är måluppfyllelsen god på Råå Södra skola och eleverna får till stor del det stöd och de utmaningar som de behöver. Inspektörsteamet bedömer att elevernas utveckling och lärande är av god kvalitet och ligger i linje med läroplanens och kursplanernas mål. Dock bör målen göras kända för eleverna.

3. Arbetsmiljö och delaktighet

Enligt skollagen skall verksamheten i skolan vara utformad i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar. Var och en som verkar där skall främja aktning för varje människas egenvärde, respekt för vår gemensamma miljö samt jämställdhet mellan könen. Särskilt skall den som verkar inom skolan aktivt motverka alla former av kränkande behandling. All personal skall samverka med elever och föräldrar i arbetet för att forma en god miljö – fysiskt och psykosocialt - för utveckling och lärande.

Granskningen gäller hur man i verksamheten arbetar för en god miljö och för att förebygga kränkningar och ge möjlighet till delaktighet och samverkan.

I Råå Södra skola arbetar eleverna i klassråd och elevråd som ett instrument för elevernas demokratifostran. Genom röstning väljs två elever ut från varje klass för att ingå i elevrådet. Rektorn fungerar som ordförande samt sekreterare och i elevrådet ingår även vaktmästare och städerska. Elevrådet har möte ca 4-5 gånger per år. Rektorn använder elevrådet för att stämma av förhållanden och attityder på skolan, till exempel om något speciellt har hänt. Lärarna ansvarar för att minnesanteckningarna från elevrådsmötena återförs till eleverna. I vissa klasser förbereds frågor i klassråden för att tas upp i elevrådet. Klassrådet leds av lärarna.

Delaktighet och samverkan med föräldrarna sker till exempel genom föräldramöten, veckoblad och arbetslagsmöten, där föräldrar och elever deltar, samt genom föräldraföreningen. Föräldraföreningen är mycket aktiv och de flesta föräldrarna är medlemmar till en kostnad av 50 kronor per läsår. Föräldrarepresentanter från de olika klasserna utgör tillsammans med rektorn ett föräldraråd som träffas en gång per månad. Föräldrarådet används för information, diskussion och som bollplank till rektorn. Föräldrarna, ca tio stycken, som ingår i föräldrarådet har ansvar för att informationen återförs till respektive klass. Frågor som tas upp är ofta av praktisk karaktär. Föreningen står för olika arrangemang exempelvis skolans dag med olika aktiviteter och information. Intäkterna används till eleverna och skolan som till exempel fysisk aktivitet genom "Friskis och Svettis" ett par gånger per termin och till en körledare till skolans barnkör. Aktiviteterna förläggs utanför skoltid och är öppen för alla elever.

Vid besökstillfället kunde inspektörsteamet inte uppfatta någon större möjlighet för eleverna till att utöva ett reellt inflytande över sitt lärande. En gemensam övergripande strategi på skolan för elevernas inflytande kunde likaså inte uppfattas. De elever som deltog i samtalet beskrev att planeringsböcker används i vissa klasser. Läraren styr vad som ska göras och eleverna får bestämma när det ska göras under dagen eller veckan.

Skolan har prioriterade mål för att öka samverkan mellan personal och elever och för att öka vi-känslan på skolan. Konkreta aktiviteter för högre måluppfyllelse är till exempel att arbeta med en gemensam tidning samt att samla hela skolan till en gemensam stund varje fredag där eleverna planerar och ansvarar för programmets genomförande. Syftet med den gemensamma samlingen är att dels stärka eleverna i att agera inför sina kamrater dels att kunna vara en respektfull och stödjande publik.

Det finns regler på skolan som är framtagna av rektorn och lärarna och som revideras varje år. Lärarna diskuterar reglerna med eleverna och skickar därefter hem dem till föräldrarna. Huruvida reglerna efterlevs av elever och vuxna finns det olika uppfattningar om.

Det förebyggande arbetet för att motverka alla former av kränkande behandling sker enligt lärarna genom värdegrundsdiskussioner i den dagliga verksamheten. I de olika intervjuerna framkom olika uppfattningar om vilka rutiner som gäller och hur det förebyggande arbetet sker. Inspektörsteamet anser att det förebyggande arbetet för att motverka alla former av kränkande behandling inte är känt av alla elever, föräldrar och personal. På skolan finns ett antimobbningssteam i vilket tre av lärarna ingår. Två kamratstödjare väljs ut per klass och dessa får stöd från antimobbningssteamet. Kamratstödjarnas uppdrag är otydligt och ringa känt bland eleverna. Det förekommer en del konflikter mellan eleverna på skolan men sällan någon regelrätt mobbning. Vid konflikter informeras alltid hemmen. Vid eventuella mobbningsfall använder sig antimobbningssteamet av Farstametoden vilket innebär att den mobbade elevens föräldrar inte blir kontaktade. Handlingsprogram för att förebygga och motverka alla former av kränkande behandling saknas för Råå Södras rektorsområde.

Skolsköterskan är tillgänglig på skolan fyra timmar i veckan och genomför hälsokontroller och vaccinationer enligt de rutiner som gäller för skolhälsovården i Helsingborgs kommun. Vid behov finns tillgång till skolläkare. Tiden för idrott och hälsa är utökad för att ge eleverna förutsättningar att regelbundet bedriva fysisk aktivitet. Bland annat används strandängarna intill skolan på olika sätt för den fysiska träningen.

Sammanfattningsvis pågår ett aktivt arbete kring värdegrundsfrågorna på Råå Södra skola. Arbetet kan dock utvecklas och insatser göras för att skapa en samsyn och gemensam strategi hos elever, personal och föräldrar. Det är av vikt att samtliga lever upp till överenskomna strategier och förhållningssätt. Inspektörsteamet bedömer att elevernas möjlighet till inflytande över sin utbildning efter ålder och mognad är begränsad. En gemensam strategi för elevernas inflytande bör tas fram. Arbetet med att förebygga och motverka alla former av kränkande behandling kan förbättras och göras känt för alla såväl elever som personal och föräldrar. Skolan utesluter den mobbade elevens föräldrar i arbetet med att lösa mobbningsfall. Inspektörsteamet vill göra skolan uppmärksam på att det är skolans uppgift att göra föräldrarna delaktiga och fortlöpande informera om elevens skolsituation. Skolan uppmanas att förändra metoden på så sätt att även den mobbade elevens föräldrar blir informerade och involverade. Handlingsprogram för att förebygga och motverka alla former av kränkande behandling saknas på skolan och skolan anmodas därför att arbeta fram en sådan.

4. Pedagogisk verksamhet och undervisning

Arbetet för att nå de nationella målen för utveckling och lärande skall främst utformas av eleverna och personalen. Skolan skall samverka med hemmen. Läroplanerna, andra statliga förordningar och kursplanerna ger riktlinjer för arbetet. Det finns bestämmelser om timplaner och ämnes- och kursstruktur, riktlinjer för stödinsatser, för betygssättning och utvecklingssamtal, för utbildning på arbetsplatser, en garanterad undervisningstid etc. Målen i kursplanerna ger dessutom vägledning för arbetssätten genom att beskriva vilka kunskaper, färdigheter och övrig utveckling barnen och ungdomarna skall nå.

Granskningen riktas mot hur man arbetar för att nå målen och hur man anpassar arbetet till olika behov.

I Råå Södra skola har progressionsplaner ("Skeppen") tillika individuella utvecklingsplaner, tagits fram i de flesta ämnen. Progressionsplanerna fungerar som ett stöd för lärarna för att planera undervisningen och som ett redskap inför utvecklingssamtalet. I samtalen med personal och föräldrar framkom att alla lärare inte använder sig av "Skeppen". Inspektörsteamet bedömer att "Skeppen" i nuvarande utformning inte är ett instrument för elevernas lärande och att de inte är tillräckligt konkreta i förhållande till kursplanerna. En konkretare koppling till kunskapsmålen samt att samtliga lärare använder progressionsplanerna i undervisningen skulle förmodligen bidra till att öka och stärka en gemensam kunskapssyn på skolan.

Skolan har gått från åldersblandade klasser till homogena klasser. Ett visst samarbete mellan klasserna förekommer men mestadels sker arbetet inom den egna klassen. Rektorn anser att deltagandet i "Försöksverksamhet med utbildning utan timplan i grundskolan" är positivt för skolan och har stor betydelse för verksamheten. Det innebär bland annat att lärarna har fått mer fokus på innehållet i verksamheten och på lärandet. Ett visst samarbete finns med Norrehedsskolan, som har varit den naturliga 7-9 skolan för eleverna på Råå Södra skola. Till exempel har delar av undervisningen i de naturorienterade ämnena förlagts till Norrehedsskolan. Från och med hösten 2004 planeras ett samarbete med Högastensskolan eftersom verksamheten på Norrehedsskolan då är nerlagd.

Elevernas kunskapsutveckling följs genom tester, diagnoser och klasskonferensen. Det finns ett elevvårdsteam på skolan där rektorn, specialpedagogen, psykolog och vid behov skolsköterskan ingår. Elevvårdsteamet träffas en gång per månad för uppföljning av elevvårdsarbetet. När beslut skall fattas kring en elev kallar rektorn till elevvårdskonferens där rektorn, skolpsykolog, specialpedagog och föräldrar ingår. Specialpedagogen, som arbetar 50 procent på skolan, får sina uppdrag från både personal och föräldrar och arbetar såväl enskilt med eleverna som i klassrummet. Det finns en struktur på åtgärdsprogrammet som säkrar processen att följa elevens kunskapsutveckling. Specialpedagogen skriver åtgärdsprogram för de elever hon arbetar med. I framtagandet deltar även klassläraren och i vissa fall föräldrarna. Åtgärdsprogram skrivs däremot inte för samtliga elever som befärs att inte nå de mål som minst skall ha uppnåtts vid slutet av femte skolåret. Skolan lägger ett stort ansvar på de föräldrar vars barn är i behov av särskilt stöd. Eleverna får hemuppgifter och föräldrarna förväntas ge dem det stöd de behöver för att komma vidare i sin kunskapsutveckling.

Läraren följer upp hur eleven klarat sin hemuppgift. Inspektörsteamet fick signaler om att alla barn inte får det stöd de är i behov av och bedömer att skolan bör utveckla rutiner och ett systematiskt tillvägagångssätt för att bättre kunna identifiera barn i behov av särskilt stöd. Vidare vill inspektörsteamet betona att de elever som är i behov av särskilda stödåtgärder i huvudsak skall erbjudas detta inom skolans verksamhet.

Föräldrarna uppger att lärarna generellt har stor kompetens för att stimulera och utveckla elevernas lärande. Vid de lektioner som besöktes, observerade inspektörsteamet att eleverna var fokuserade på skolarbetet och att mestadels arbetsro råder i klassrummen. Arbetssätten skiljer mellan de olika lärarna. Exempel sågs på varierande arbetsmetoder för att främja kunskapsutvecklingen hos elever med skilda förutsättningar. Det framkom vid intervjuerna att undervisningen i ämnet idrott och hälsa till övervägande delen innehåller aktiviteter anpassade för pojkar. I förskoleklassen är lek, skapande och kreativitet i hög grad viktiga redskap i barns lärande och utveckling. Inspektörsteamet såg bland annat exempel på undervisning i engelska genom lek och sång. Förskoleklassen har ett samarbete med de lägre årskurserna och ingår i olika tvärgrupper och temaarbeten.

Vidare framkom hos personalen behov av större möjlighet till pedagogiska diskussioner kring de nationella styrdokument. Personalen uppger att deras gemensamma planeringstid i huvudsak används till praktiska frågor. Det läggs mycket kraft på att nå Bildningsnämndens lokala mål och mindre tid finns till skolans egen pedagogiska viljeinriktning utifrån de nationella styrdokument.

Det pågår ett arbete med att utveckla portfoliomethodiken och att utveckla den individuella utvecklingsplanen. Vid utvecklingssamtalen används dessa som underlag för samtalet. Elev, föräldrar och lärare utvärderar lärandet gemensamt och nya personliga mål sätts upp för eleven.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörsteamet att undervisning av god kvalitet pågår på Råå Södra skola. Dock bör kunskapsmålen tydliggöras och konkretiseras för att utgöra ett stöd i elevernas lärande. Utrymme för pedagogiska diskussioner, utifrån de nationella styrdokument, bör skapas för att stärka en gemensam kunskapssyn och pedagogisk viljeinriktning på skolan. Det skrivs åtgärdsprogram av god kvalitet, emellertid skrivs inte åtgärdsprogram för samtliga elever som befaras att inte nå de mål som minst skall ha uppnåtts vid slutet av femte skolåret. Skolan bör utveckla rutiner och ett systematiskt tillvägagångssätt för att säkerställa identifieringen av elever i behov av särskilt stöd och det är av vikt att de elever som är i behov av särskilda stödåtgärder i huvudsak erbjuds detta inom skolans verksamhet.

5. Styrning, ledning och kvalitetsarbete

Kommunerna har ett övergripande ansvar för förskoleverksamheten, skolbarnsomsorgen och skolan på lokal nivå. Kommunerna är också huvudmän för de flesta verksamheterna. Läroplanerna lägger tydliga ansvarsområden på rektor och personal för skolornas inre organisation och arbete. Sammantaget har dessa skyldighet att se till att rätten till utbildning och till att nå nationella mål tillgodoses.

Frågor som behandlas vid inspektionen är exempelvis om verksamheten har en ledning enligt de nationella bestämmelserna, hur denna fungerar i praktiken och om det finns system för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen samt värna enskildas rättsäkerhet.

I Råå Södra skola anser rektorn, att med Helsingborgs nuvarande organisation för skolan med en gemensam Bildningsnämnd, har styrningen från nämnd och förvaltning blivit starkare och friutrymmet har minskat i rektorsområdet. Rektor upplever dock inte att stödet från områdeschef och förvaltning har stärkts utan stöd ges oftast kollegor emellan.

Förutom rektorn för området finns en biträdande rektor på 50 procent med ansvar för förskolan. Rektor har det övergripande ledningsansvaret för den pedagogiska, personalledande och administrativa utvecklingen. I arbetslagen på skolan finns arbetslagsledare med uppgift att fördela arbetsuppgifter inom arbetslaget. Arbetslagen träffas en gång per vecka och vid behov deltar rektorn. Ledningsgruppen för rektorsområdet består av rektor och arbetslagsledare. Vid inspektionstillfället ingick inte biträdande rektor för förskolan i ledningsgruppen.

I intervjuerna framkom att rektorn är tillgänglig, stöttande, väl förtrogen med verksamheten och att skolan har utvecklats under hennes ledning. Rektor uppger att hon driver det pedagogiska ledarskapet genom arbetslagsledarna. Lärarna säger sig däremot inte uppfatta en tydlig pedagogisk viljeinriktning från rektorn. Inspektörsteamet bedömer att kvaliteten i verksamheten kan höjas om rektorn, utifrån de nationella styrdokument, tydligare driver en gemensam pedagogisk viljeinriktning för arbetet på skolan.

Skolans kvalitetsarbete innefattar utvärderingar som görs under läsåret av elever, föräldrar och personal. Utvärderingarna är underlag för skolans kvalitetsredovisning, vilken tas fram i ledningsgruppen. Kvalitetsredovisningen saknar tydliga beskrivningar av åtgärder i de fall måluppfyllelse ej nåtts. I detta avseende kan kvalitetsredovisningen ytterligare förbättras. Den lokala arbetsplanen revideras inför varje läsår och bygger på Helsingborgs kommuns handlingsplan/skolplan. Inspektörsteamet bedömer emellertid att beskrivningar av genomförandet av de fastställda målen för utbildningen saknas. Skolan har två prioriterade mål med starkt socialt perspektiv. Anledningen är det försämrade resultatet på frågor rörande normer och värden i Kvalitetsmätning 2003.

Eftersom många föräldrar väljer att förlägga sin semester på andra tider än skolans lov dagar följer rektorn elevernas frånvaro noggrant.

Sammanfattningsvis är ledningen av Råå Södra skola väl förtrogen med den dagliga verksamheten och tar ansvar för de övergripande funktionerna som beskrivs i läroplanen. Ledningen har en genuin förbättrings- och utvecklings-

ambition. Inspektörsteamet bedömer dock att en tydligare pedagogiska ledning utifrån de nationella styrdokumenterna skulle höja kvaliteten i verksamheten och säkerställa en gemensam pedagogisk grundsyn på skolan. Skolans uppdrag att främja lärande förutsätter en aktiv diskussion i den enskilda skolan om kunskapsbegrepp, undervisningens innehåll och metoder. Rektorn på Råå Södra skola bör tillse att forum skapas för att stärka de pedagogiska diskussionerna och på ett mera kraftfullt sätt se till att skolans kunskapssyn sammanvävs. Kvalitetsredovisningen som utvecklingsinstrument för utbildningen, kan förbättras genom att uppge tydliga åtgärder för utveckling. Vidare bör den lokala arbetsplanen tydligare utgå från de fastställda målen för utbildningen och beskriva genomförandet av dessa.

6. Tillgång till omsorg, pedagogisk verksamhet och utbildning

Lika tillgång till utbildning, oberoende av kön, geografisk hemvist samt sociala och ekonomiska förhållanden, är en grundprincip för det offentliga skolväsendet. Barn- och ungdomsutbildningen omfattar förskoleklassen, grundskolan, den obligatoriska särskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan. Det skall finnas lika möjligheter till utbildning för barn och ungdomar med olika funktionsnedsättningar och möjligheter till utbildning i särskilda utbildningsformer. Inom skolformerna skall det också finnas olika möjligheter för eleverna att individuellt göra val av ämnen, program, inriktningar och kurser. En skola kan, enligt skollagen, profilera sig för att tillgodose olika elevers behov eller öka elevernas motivation för lärande.

Granskningen gäller om det finns tillgång till utbildning i den omfattning och med den valfrihet som anges i de statliga bestämmelserna. Även informationen om möjligheter till olika val av fördjupning, kurser, skolor och utbildningsvägar behandlas.

I Råå Södra skola erbjuds franska, spanska och tyska som språkval. Skolan har ett relativt litet antal elever. För att kunna erbjuda eleverna tre språk äger ett samarbete rum med en närliggande skola.

Elevers val, som ska ge möjlighet till allsidiga val med möjlighet till fördjupning och breddning för eleven, saknas på skolan. Personalen uppger att elevers val erbjuds inom olika temaarbeten där eleverna kan välja att arbeta i olika stationer.

Skolan arbetar för att anpassa verksamheten för att tillgodose elevers olika behov. Vid inspektionstillfället fanns hörselslingor på skolan. Trots att skolan är byggd 1825 och kulturmärkt finns en beredskap för att vidta de lokalanpassningar som är nödvändiga och möjliga att genomföra om behov uppstår.

Elever och föräldrar informeras om utbildningen genom till exempel föräldramöten, föräldraråd, utvecklingssamtal, skriftlig information från rektorn samt genom skolans hemsida. Inspektörsteamet bedömer dock att informationen om skolans mål i läroplanen och kursplaner kan förbättras och göras tydligare för elever och föräldrar.

Sammanfattningsvis ges eleverna på Råå Södra skola till stora delar den utbildning och omsorg som krävs enligt författningarna. Elevers val erbjuds inom den reguljära verksamheten och temaarbeten. Inspektörsteamet bedömer att detta arbetssätt inte till fullo motsvarar intentionerna bakom elevers val.

7. Resurser

Huvudmannen och skolans ledning beslutar hur och med vilka resurser utbildningen skall genomföras för att de lärande skall nå de nationella målen för utbildningen. I skollagen finns dock bestämmelser om några viktiga förutsättningar för att säkra kvaliteten i utbildningen. Dessa avser främst krav på personalens kompetens, tillgång till ändamålsenliga lokaler, läromedel och annan utrustning som behövs för en tidsenlig utbildning. Även principerna för resursfördelningen aktualiseras vid inspektionen.

I Råå Södra skola har personalen adekvat utbildning för de tjänster som de innehar. Rektorn ser ett behov av att höja kompetensen till exempel i bild och musik. En specialpedagog med 0,50 tjänstgöringsgrad är anställd på skolan. I förskoleklassen är enbart förskollärare anställda. Personalbemanning och gruppstorlekar upplevs rimliga och ett stort antal av personalen har arbetat i många år inom skolverksamhet.

Skolan avsätter resurser till både individuell och övergripande kompetensutveckling. För var och en inom personalen finns en summa till kompetensutveckling som de själva ansvarar för. Rektorn beviljar personalens val av kompetensutveckling. Tidigare år har skolan haft en kompetensutvecklingsplan men för läsåret 2003/2004 finns ingen gemensam plan för rektorsområdet. Anledningen är att skolan under två år i hög grad satsat på den kompetensutveckling som varit gemensam för område Syd i Helsingborgs kommun. Inspektörstemat bedömer att kompetensutvecklingen på skolan kan anordnas för att tydligare styra och utveckla verksamheten mot högre måluppfyllelse.

Skolan tillhandahåller läromedel för en tidsenlig utbildning, standard och tillgång är god. Eleverna har tillgång till datorer i skolarbetet men uppger i samtalen att de önskar en högre standard på datorerna. På skolan finns ett mediatek som används flitigt och enligt eleverna är standarden på datorerna i mediateket högre än övriga på skolan.

Lokalerna är på grund av skolans ålder något svårarbetade men charmiga. De är anpassade och möblerade för att svara mot skolans arbetssätt och bedöms av inspektörsteamet som ändamålsenliga.

Sammanfattningsvis finns på skolan resurser för att eleverna skall ha möjlighet att nå de nationella målen. Lokalerna är, med hänseende till åldern på skolan, väl anpassade för undervisning enligt läroplanen och utgör en god läromiljö för eleverna. Lärarna har adekvat utbildning för den undervisning de ska bedriva. Kompetensutveckling kan dock tydligare användas för att styra och utveckla verksamheten utifrån de nationella styrdokumenterna.

Sammanfattande bedömning

Inspektörsteamet bedömer att verksamheten i Råå Södra skola övergripande är av god kvalitet och erbjuder en trygg och befrämjande miljö som ger eleverna ett lustfyllt lärande.

Det finns dock behov av förbättringsinsatser inom följande områden:

- en systematisk uppföljning av uppnådda resultat avseende normer och värden bör göras,

- ett gemensamt förhållningssätt i normfrågor bör utvecklas,
- göra kunskapsmålen kända för eleverna,
- insatser för att utveckla arbetet kring elevernas reella inflytande över utbildningen bör göras,
- rutiner och ett systematiskt tillvägagångssätt bör arbetas fram för att säkerställa identifieringen av elever i behov av särskilt stöd,
- det pedagogiska ledarskapet bör stärkas och pedagogiska diskussioner utifrån de nationella styrdokumenterna genomföras, för att förstärka en gemensam kunskapssyn och pedagogisk viljeinriktning på skolan,
- kvalitetsredovisningen som ett redskap för styrning och utveckling av utbildningen,
- elevens val bör utvecklas både vad gäller omfattning och innehåll samt
- arbetsplanen bör utvecklas till att tydligare beskriva hur de fastställda målen skall genomföras.

Det finns också sådana brister i verksamheten att författningarnas krav inte uppfylls. Bristerna inom nedan angivna områden skall snarast åtgärdas.

- Arbetet med kränkande behandling sker inte på ett sådant sätt att föräldrarna fortlöpande informeras om elevens skolsituation (Läroplanen för det offentliga skolväsendet 2.4 Skola och hem).
- Handlingsprogram för att förebygga och motverka alla former av kränkande behandling saknas (1 kap. 2 § skollagen, Läroplanen för det offentliga skolväsendet).
- Åtgärdsprogram skrivs inte för samtliga elever som befaras att inte nå de mål som minst skall ha uppnåtts vid slutet av femte skolåret (4 kap. 1 § skollagen samt 5 kap.1 § grundskoleförordningen).

Datum	Ort
2004-10-08	Lund

Ebba Svartz
Per-Ingvar de la Motte